

12. marraskuuta 2019

Arvoisa vastaanottaja,

Saimme äskettäin päätökseen tutkimusprojektin ”Missing Miles: Evasion Responses to Car Taxes”, ja tämä kirje kerää yhteen ajatuksiani siitä. Tutkimustuloksemme julkaistaan lähiaikoina *Journal of Public Economics* -julkaisussa.

Teimme tutkimuksen yhdessä Tuomas Kososen ja Jarkko Harjun kanssa. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun pääsin tekemään yhteistyötä suomalaistutkijoiden kanssa. Projekti oli erittäin onnistunut, ja kävin Suomessa sen aikana kaksi kertaa: 2014 käynnistimme tämän ja muita veronkiertoon liittyviä projekteja, ja 2018 osallistuin kansainvälisen julkistalouden tutkimusverkoston IIPF:n (International Institute of Public Finance) vuosittaiseen kokoukseen Tampereella. Toimin tuolloin IIPF:n johtajana, ja olin erityisen iloinen, että konferenssi järjestettiin nimenomaan Suomessa, mistä löytyy edustava joukko julkistalouden tutkijoita.

Tutkimuksemme käsitteli käytettyjen autojen tuontia Suomeen ja mahdollista autoveron kiertoa. Olen aiemminkin tutkinut veropetoksia ja veronkiertoa laajasti. Tässä tutkimuksessa oli erityisen kiinnostava tutkimusasetelma, sillä meillä oli käytössä hyvin monipuolinen rekisteriaineisto autojen maahantuonnista. Verojen kiertäminen oli tässä tapauksessa mahdollista vääristelemällä autoveroilmoituksessa ilmoitettuja kilometrejä. Siksi vertasimme ilmoitettuja kilometrejä ja vertailutietoja, jotka eivät tulleet verovelvollisilta itseltään. Tämäntyyppisiä vertailutietoja kutsutaan kolmansien osapuolien tiedoiksi. Tässä tapauksessa saimme näitä tietoja pakollisista katsastuksista, joissa katsastajat kirjasiivat matkamittarin lukemia autokohtaisesti. On melko poikkeuksellista, että ilmoitettu kilometrimäärä ja kolmannen osapuolen tietoja voidaan yhdistää samaan autoon. Tietojen avulla saatoimme arvioida verojen kiertoa jokaisen käytetyn tuontiauton kohdalla. Tämän ja muiden tutkimusteni perusteella kannustan suomalaisia viranomaisia harkitsemaan kolmansien osapuolien tietojen keräämistä muistakin verotettavien tulojen lähteistä.

Tutkimustiimillämme oli hyvät suhteet suomalaisiin viranomaisiin. Sovimme Suomen tullin kanssa, että teemme satunnaistetun kontrolloidun kokeen, jossa tulli lähetti yhteistyössä laadittuja kirjeitä mahdollisille käytettyjen autojen tuojille. Kirjeessä kerrottiin, että kilometritietoja voidaan saada kolmansilta osapuolilta. Koska kirjeet lähetettiin satunnaisesti valituille ryhmille, pystyimme tutkimaan luotettavasti kirjeiden aiheuttamia eroja autojen maahantuonnissa eri ryhmien välillä. Samalla tutkimme, kuinka tieto kolmansien osapuolien tiedoista vaikuttaa verojen maksamiseen. Satunnaistettujen kokeiden avulla saatiinkin veronkierrosta hyödyllistä tietoa.

Tutkimuksemme osoitti, että veropetokset käytettyjen autojen maahantuonnissa olivat melko yleisiä - noin joka kymmenennen käytetyn tuontiauton osalta veroja oli kierretty.

Korkeammat veroasteet eivät näyttäneet vaikuttavan veronkiertäjiin, mutta ne vähensivät veronsa asianmukaisesti maksavien autontuojien tuontiautojen määrää. Lisäksi kolmansien osapuolien tietojen käyttö verovalvonnassa vähensi veronkiertoa melko tehokkaasti.

Yleisesti voidaan todeta tämän ja muiden veronkiertoa käsittelevien tutkimusten perusteella, että veronkiertoa voidaan rajoittaa tehokkaasti käyttämällä kolmansien osapuolien tietoja ja kertomalla veronmaksajille siitä. Veroviranomaisten näkökulmasta se on myös paljon kustannustehokkaampaa kuin esimerkiksi verotarkastusten lisääminen. Tietoja voidaan kerätä kolmansilta osapuolilta silloin, kun nämä tekevät muita kuin veroihin liittyviä tehtäviä, vaikkapa katsastavat autoja. Näin tiedonkeruu ei lisää viranomaisten kustannuksia. Jatkossakin kannattaa siis pohtia, miten kolmansien osapuolien tietoja voidaan kerätä ja hyödyntää kekseliäästi.

Kunnioitavasti

Joel Slemrod
Taloustieteen professori